

[Stillinger]

Disse 457 beskrevne forsøgs- og udviklingserfaringer dannede grundlag for folkeoplysningsudvalgets betænkning om folkeoplysning fra marts 1989. Betænkningen bar tydeligvis præg af de mange kompromiser og mange interesseorganisationer, som ønskede at sikre sig så stor en del af kagen som muligt.

At den absolut skulle udgives i hurtig og hast uden, hvad jeg vil kaldé en rigtig seriøs afslutning, er der vist ikke rigtig nogen der forstår i dag. Men lad det nu være.

I september 1989 fik vi udkast til loven om folkeoplysning, og dette udkast har været til diskussion her i efteråret 1989, og nu har vi langt om længe fået det endelige lovforslag.

Jeg vil gerne fremhæve den fremgangsmåde at lave love på, som har været anvendt her, altså det at anvende en pose penge til at forsøge en udvikling og derefter på baggrund af disse forsøg at udfærdige et lovforslag.

Overordnet må det nok konstateres, at lovforslaget ikke blev det spændende, visionære og fremadrettede forslag, som man kunne have håbet på. Der er ikke meget spræl i dette her. Det kan skyldes mange forskellige ting: måske tidernes ugunst, måske manglende vilje – hvad jeg ikke tror – dårlig økonomi osv.

Men når det er sagt, må jeg da konstatere, at alt så sandelig ikke kun er skidt i dette forslag. Jeg vil gerne prøve så kort som muligt at fremhæve først de positive og derefter de mindre positive ting i lovforslaget.

Dette her skal altså opfattes som en overordnet tilkendegivelse af, at SF på trods af problemer i forslaget er villig til og faktisk glæder sig til en dialog med regeringen og andre partier om dette forslag.

SF anser nemlig støtten til folkeoplysning som en helt central sten i demokratiets bygning. Vi har i Danmark smukke og stolte traditioner for støtte til og opbakning af den folkelige kultur og det folkelige demokrati, og det skal denne lovgivning give os mulighed for at fortsætte med.

Hal Koch skrev i sin bog fra 1945 »Hvad er demokrati?« følgende:

»Demokrati kan aldrig sikres. Det er ikke et system, der skal gennemføres, men en livsform, der skal tilegnes. Det drejer sig om et sindelag, der skal bibringes hvert nyt slægtled. Derfor er det folkelige oplysningsarbejde nerven i demokratiet.«

Disse flotte ord siger vel mere end noget andet, at det er altafgørende vigtigt, at vi fastholder og udbygger den folkelige oplysning med denne lovgivning.

Jeg vil så begynde med nogle af de positive ting. Den største nyskabelse og det mest spændende ved lovforslaget er 10 pct.-puljen til fornyelse, til det uvante, til de samlingssteder, der ofte er grundlæggende for folkeoplysningen, og selv om beløbet ikke er så stort, ville det da være til at leve med. Nu har jeg ganske vist læst i lovforslaget, at de 10 pct. er nedsat til 5 pct. Men jeg mener da, at man bør undskylde sådanne trykfejl, for det vigtigste i denne sammenhæng er jo, at ministeren igennem hele diskussionsfasen har lovet os alle på radikal ære, at de 10 pct. var hans hjertebarn, og at de ville blive fastholdt. Jeg har jo også set ministeren ved årsmøder og under diskussioner med strålende øjne, som han nu har, og med begejstring love tilhørerne, at de 10 pct. ville blive fastholdt om end ikke over ministerens lig, så næsten over hans politiske liv. Derfor håber jeg da også, at ministeren til glæde for alle os, der tror på hans ord, vil fortælle os, at de 10 pct. naturligvis bliver fastholdt eller kan forhandles.

Dernæst vil jeg gerne fremhæve den fastholdelse og på visse områder opprioritering af børn og unge, som forslaget indeholder. Det ligger ganske i tråd med SF's tanker.

Vi er ligeledes meget tilfredse med, at enkeltpersoner nu ikke mere kan udnytte de kommunale kasser til egen økonomisk fordel.

Jeg vil også gerne fremhæve nedsættelsen af de nye folkeoplysningsudvalg, de kan – og jeg lægger vægt på, at de kan – blive et meget spændende aktiv i administrationen af den nye lov. Det er vigtigt at gøre sig klart, at vi må sikre, at det ikke kun bliver de etablerede, der får sæde i dette udvalg. Vi skal alle sammen være med til at sikre de svagere grupper.

Jeg vil også gerne understrege det positive, at vi nu får brudt foreningsmonopolet med denne lovgivning og får det erstattet med det bredere udtryk »kredse«. Det åbner i hvert fald for mig at se en større bredde af initiativtagere.

Endelig vil jeg gerne fremhæve de bestræbelser, som lovforslaget forsøger at fremme om brugernes inddragelse i planlægning og udformning og tilrettelæggelse af de enkelte virksomheder. Her skal vi naturligvis sikre os, at det også i praksis kommer til at fungere.